

Pedeseti Oktobar

Pred pedeset godina, usred tamne maglom prekrите ноћи, usred bijede i užasa prvog svjetskog rata, zasjala je zvijezda iznad Petrograda, obasjavši porobljeni proleterijat. Razlegao se pobjednički usklik proleterske revolucije, pozivajući u boj za pravdu i slobodu, za mir među narodima, za život dostojan čovjeka, za vlast radnog naroda.

Boljševici predvođeni Lenjinom u nezadrživom jurišu, srušili su vlast cara i spahija i zasnovali Sovjetsku republiku. Oni su imali smjelosti da »jurišaju na nebo« kao i pariški komunari, ali ovoga puta to nije ostala sjajna epizoda u revolucionarnoj borbi porobljenih, već trajna tekovina, koja je obilježila jednu od najdubljih i najznačajnijih prekretnica u historiji ljudskog društva, početak procesa revolucionarnog socijalističkog preobražaja svijeta, nastanak epohe socijalizma i komunizma. Oktobar je otvorio epohu revolucija i njegov eho dopro je do tvorničkog radnika u Engleskoj, pastira na Balkanu, ratnika u crnoj Afici, farmera u Americi. Čuo se u svim gradovima i selima porobljenog čovječanstva. Hrabrio je u crno zavitu majku i tješio rasplakano dijete na grudima ubijene majke.

Mlada Sovjetska država jedva je disala izmučena porođajnim mukama. Nisu joj dali da udahne punim plućima, već su se na nju sručile sve mračne i reakcionarne snage svijeta. Zlatom su htjeli zagorčiti život čedu, kojeg je sa toliko ljubavi i topline prigrllila radnička klasa čitavoga svijeta. Počela je djelovati neslućena moć radničke klase, koja se usprotivila svim brutalnostima i uz nadljudske napore i patnje, pod vodstvom lenjinovog genija ubrzo izrasta moćna država trudenika Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika.

Ta moćna i nepobjediva tvrđava progresivnog čovječanstva ispriječila se na putu fašističkoj nemanj u drugom svjetskom ratu i u gigantskoj borbi, uz pomoć progresivnih snaga svijeta, odigrala najveću ulogu i podnijela najveće ljudske i materijalne žrtve.

Teško je danas zamisliti kakova bi bila sudbina čovječanstva, da se nije našao takav neosvojivi bedem sa svojim radnim ljudima, koji su znali što brane i zašto moraju podnositi tolike žrtve.

Nijma duguje priznanje i zahvalnost ljudski rod, naročito oni, koji su koristeći slom fašizma, raskinuli okove robovanja.

Djelo velikog Oktobra nije ostvareno u »10 dana koji su potresli svijet« već je trajalo, traje i trajat će vječno. Ono se ostvaruje u štrajku lučkih radnika u Engleskoj, u bor-

bi američkih Crnaca za građanska prava, u zbacivanju kolonijalnog jarma, u samoj mogućnosti rušenja imperijalističkih okova usred veličine i snage kapitalističkog svijeta. Oktobar i danas nadahnjuje potlačene i uvrijeđene.

Lenjin je učio, da Oktobar pokazuje kako proleterijat mora iskoristiti realne uvjete i specifičnost odnosa snaga u pojedinim zemljama. Zato ga se nesmiije shvatiti kao dogmu, kao vječni uzor, koji u svim prilikama treba doslovno oponašati.

Za ovo pola vijeka nastajanja socijalizma, bilo je i grubih odudaranja od misli velikana Marxa i Lenjina, ali radnička klasa je uvijek izašla na pravi put.

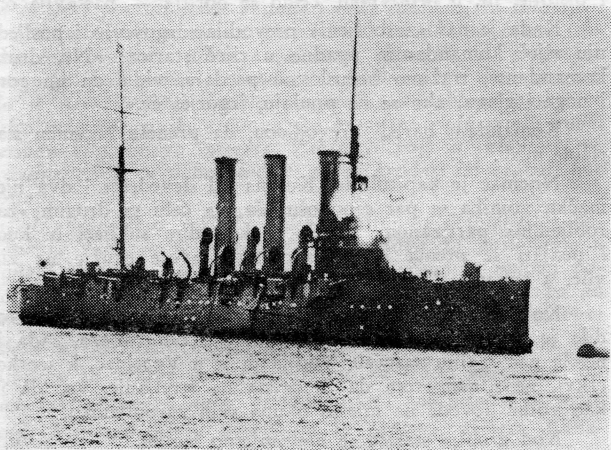
Proces odumiranja starog, konzervativnog, gadnog i preživjelog raspadajućeg kapitalizma, nemogu spriječiti sve savremene medicine i transfuzije. Proleterijat uvjerljivo i sigurno ostvaruje svoju »historijsku misiju«. Rada se, kao što to uvijek biva u našem svijetu, mlađi, snažniji i ljepši, humaniji i ljudskiji odnos među nama, ljudima. Svijet koji je ugledao svjetlo dana 7 oktobra u ranim jutarnjim satima, prije 50 godina, na ulicama Petrograda u Rusiji.

Crveni Oktobar među radnicima

Pridružujući se slavlju pedesetog Oktobra, u brodogradilištu »Split« je održano niz manifestacija.

U velikoj hali brodograđevne radione, održan je recital »Crveni Oktobar«, kojeg su izvodili glumci splitske drame. Recitirani su stihovi Karla Marxa, Vladimira Ilića Lenjina, Lujze Mišel, Josipa Broza Tita i drugih velikana radničkog pokreta. Prisustvovao je veliki broj uzvanika i radnika, koji su se te večeri zatekli u drugoj smjeni.

Izložba posvećena velikom Oktobru i dostignućima sovjetskog čovjeka, u suradnji sa Domom sovjetske kulture u Beogradu, otvorena je u domu brodogradilišta na Lovretu. Posjetiocu ove lijepo uređene izložbe pružala se prilika da поближе upozna prve dane mlade sovjetske države i nasuprot tome genijalna dostignuća savremene moćne ruske socijalističke države. Izložba je bila otvorena 15 dana i razgledalo je više od polovine radnika splitskog brodogradilišta.

Krstarica »Aurora« sa koje su sedmog oktobra u 22 sata prije pedeset godina topovske salve označile početak napada na zimski dvorac

Radnici brodogradilišta »Split« u razgledanju izložbe posvećene Velikom Oktobru